

ANTONI SERRA

Escrits
‘post mortem’

L'assaig impossible

EDICIONS **DOCUMENTA** BALEAR

2016

PREFACI

El títol d'aquest llibre pot semblar decididament tètric o sepulcral, però no faceu cas de les dèries d'un vell malsofrit. Perquè més que tètric, amics meus (possibles) lectors, vol ser impertinent o, més aviat, provocador. És sabut que per a mi la literatura –principi de vida sense límits– ha de gaudir de la provocació, ha de ser indisciplinada (o rebel), ha d'estar agermanada amb la promiscuïtat intel·lectual indissoluble, o sigui, si m'autoritza a dir-ho, ha d'aproximar-se al més possible a l'experimentació creativa, des de l'estil i forma al contingut conceptual o, com va escriure lúcidament Josep Palàcios –paraules que faig meves– en *Una altra mesura*, «des que vaig començar a fer literatura, el meu *objectiu* era, ¿ho dic?, després d'haver omplert la *llengua*, una llengua imaginària, aglomerada, que les resumís totes, de mi mateix, la destrucció del llenguatge» i, per tant, la qual cosa és la meva obsessió des que he superat l'ús de raó decidint-me per la no-raó vivencial (saber que deixes d'eternitzar-te un poc cada dia, camí del no-res alliberador) i, per tant, sense desviar-me dels conceptes de Palàcios, «el producte literari ha d'obrir-se abismes que arrosseguen torbadorament el consumidor, fins i tot a tancar amb fúria el llibre que tenia a les mans». Si no és així, aleshores ens enfrontam a un fenomen diferent de la literatura: tal vegada a això que en diuen mercaderia comercial que difonen amb nocturnitat i traïdoria les editorials a través del màrqueting. I és el que he defensat –no poques vegades amb la certesa que l'abisme està sota els meus peus– des de fa una pila d'anys,

almenys des que vaig primerament intuir i després descobrir que la literatura no és un simple producte de múltiples trivialitats. Ho podeu comprovar, si us ve de gust, en l'escriptura de Lull, Turmeda, Roís de Corella, Eiximenis o els més moderns –recents, vull dir– Blai Bonet, Pedroló, Mercè Rodoreda Albanell (el de *Ventada de morts*, sobretot), Cabré (sí, el de *Fra Junoy*), Lozano i el ja esmentat Palàcios, entre els morts i els vius –en el sentit de geografia corporal, no literària, és clar!– del món de la literatura catalana.

En fi, podeu llegir aquests *Escrits 'post mortem'* –si us ve de gust– com si l'autor ja fos mort i sepultat. Com si ja no existís –al cap i a la fi va ser ciutadà, però no súbdit, d'una Terra Inexistent– o, fins i tot, com si no hagués existit mai, que és el més probable. Perquè jo, no poques vegades, tenc la sensació que no he existit mai certament, com no existeix la llei de la gravetat en el no-res, i és així perquè no m'he pogut fer a la idea que en aquesta terra, la qual temps enrere es deia Mallorca, és ja un pur cadàver maquillat, però ben corrupte i amb súbdits –sobretot els que es diuen polítics– del tot corruptibles, una terra que ja no pot –o és incapaç de– reconèixer el seu passat: el geogràfic i/o paisatgístic, l'històric, el cultural... Ens hem (i han) convertit en un munt de runes modernitzades, suposadament cosmopolites, cobertes d'asfalt, formigó i ciment armat, runes de coloraines que no ens permeten recobrar el veritable sentit dels orígens. Una maledicció contra la qual no es pot lluitar individualment... O pitjor, fins i tot. Perquè tenc la sensació, després d'haver publicats no sé quants llibres, que tot esforç per posar al descobert les males arts destructores –arts que només tenen per objectiu el benefici d'uns pocs– dels nostres governants ha estat com fer retxes dins el mar.

Vet aquí, lectors (si en tenc cap en terra d'inexistències), per què em podeu considerar definitivament mort i, a partir d'aquesta no realitat irreal, podeu enfrontar-vos als meus textos pòstums. És cert que els vaig escriure en vida, quan encara alenava i em restava, malgrat el meu escepticisme i pessimisme congènits, en l'ànim creatiu una retxillera d'esperança. Són escrits en què parl d'autors (la paraula *escriptor* de cada nou dia em sembla més convencional

i, per què no?, de baixa comercialitat), d'obres, de la vida, de l'amor, de les úniques tres possibles virtuts teològals (gola, peresa i luxúria), de les dèries i inclinacions subjectives, de panorames literaris i naturalment de la mort (sempre ens salva de la mediocritat regnant), al cap i a la fi del món apassionant i apassionat de la literatura. Foren redactats en èpoques diferents i publicats, no la totalitat (el meu reconeixement a les literatures italiana i portuguesa, així com el treball sobre el meu admirat poeta Bartomeu Fiol, són inèdits), com a pròlegs o en diaris i revistes. També hi trobareu alguna conferència, fins i tot ja oblidada en el temps per mi. En conjunt, agrupats aquests materials en forma de llibre (esper que no comercial, que el Diable senyor meu m'alliberi de tanta vanitat humana —és preferible la que es considera, falsament, responsabilitat invertibrada!—), pretén donar continuïtat a dues obres meves anteriors, *L'anàrquica escriptura a la Terra Inexistent* i la premonitòria *El (meu) testament literari*. Una mena de trilogia sobre el meu pensament, subjectiu i llibertari, relacionat amb el món de la creació literària o, si ho voleu, amb l'escriptura sense prejudicis.

Sé, perquè fa anys que he deixat de ser un banaula incorregible, que *Escrits 'post mortem'* serà, com els d'abans, un intent més de fer retxes dins la mar, com ja he insinuat més amunt. I jo, que sempre he estat agnòstic, republicà i sentimental, no crec en l'exercici aquífer de no record quin sant —tampoc no som especialista en santorals— el qual, sorprès per un àngel o per una altra figura esperitada, intentava buidar el mar vessant el líquid sobre la sorra de la platja, o sigui, no es mourà res —afortunadament—. Els miracles són divins, no fets a mida comprensible de la carn mortal. Però aquí els teniu, per si us entretenen o us indignen —més que no escandalitzar— i tancau el volum precipitadament.

Com deia el meu vell amic poeta, el transgressor Blai Bonet (per *Mister Evasió*, novel·la on hi ha el Blai inconformista estèticament): «Ara escolto la vostra calentor.» Jo no estic gaire lluny, als meus setanta i busques d'anys, de la *calentor* del no-res. I, em podeu ben creure, al llarg de tants —massa— anys no em penet de quasi bé res; bé, sí, d'algun desig —no gaire— que he imaginat i no

he estat capaç de materialitzar, no sé si per covardia, si per respecte o si per haver cregut, en èpoques determinades de la meua vida, en l'existència inexistent dels focs follets (pitjor hauria estat fer professió de fe a la caça de bubotes).

Aquí teniu un llibre, i amb ell un cadàver –el meu–. No és comestible.

A. S.

Marratxí, sa Cabaneta, primavera del 2014